

СТАНОВИЩЕ

ЗА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД НА ДОКТОРАНТА ЙОХАН ЙОТОВ НА ТЕМА "ПЛАСТИЧЕСКИ ГЕОМЕТРИЗЪМ И ПРОСТРАНСТВЕНИ СИСТЕМИ В ТВОРБИТЕ НА НЯКОИ ОТ НАЙ-ИЗЯВЕНИТЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА НАПРАВЛЕНИЕТО "ИМП-АРТ".

Дисертационният труд на Йохан Йотов, докторант към катедра „Графика“, интерпретира проблемът за пространствените системи като ключов феномен при формирането на иновативните тенденции в съвременната графика. Като негов научен ръководител искам да подчертая, че този текст е убедителен, защото е писан от човек, за когото графиката не е абстрактно понятие, а съдба, с която той е свързан и като дългогодишен преподавател в НХА. Избраната от Йохан Йотов тема е изпълнена с важна проблематика и е напълно дисертабилна.

Преди да пристъпи към конкретиката на темата, съвсем правилно, в първата си встъпителна част, докторантът прави обобщаващ преглед на развитието на "пластическия геометризъм" в световното изкуство. Тук докторантът заявява целите и задачите на труда си. Той изтъква, че още от времето на Ренесанса художниците започват да осмислят своето образование по посока на науките, и в частност, на геометрията. Неслучайно Йотов започва с цитат от Леон Батиста Алберти в подкрепа на изучаването на различните геометрии и различните системи за конструиране на пространства.

Йохан Йотов разглежда първите три глави от дисертацията си като подготвителни, т.е. въвеждащи в контекста на конкретното проучване. Така първа глава на труда е посветена на различните видове перспективи, на обратната перспектива, сферичната геометрия, както и на пространството в картините на далекоизточните художници. Втора глава е посветена на Евклидовата геометрия и появилите се по-късно неевклидови геометрии: Централна проекция, Риманова

геометрия, Геометрия на Лобачевски, Аксонометрия - правоъгълна изометрия, Геометрия на Минковски, Топология, Дескриптивна геометрия, Геометрия на фракталите. Трета глава разглежда физическото и имагинерното пространство, а четвъртата се занимава с "пропорционирането", т.е. проявата на геометрията при избора на формата - кръг, квадрат, правоъгълник, триъгълник, делтоид, както и при т.нар. златно сечение.

Според самият автор най-важната част на изложението е пета глава "Начало и развитие на създаването на невъзможни фигури и пространствени конструкции в изобразителното изкуство", която е най-пряко свързана с темата на дисертацията. Тук са разгледани основни фигури като кубът на Некер, фигурата на Тиери, триъбецът, триъгълникът на Пенроуз, лудият куб, безкрайната стълба, бутилката на Клайн, листът на Мьобиус. Дадени са примери от творчеството на автори, работили в тези посоки като Мауриц Ешер, Оскар Ройтерсверд, Сандро дел Прете, Мицумаса Анно, Жос де Мей, Роб Гонсалес, Ищван Орос.

В шеста глава на настоящата дисертация, наречена „От моята художествена практика“, Йохан Йотов показва начините, по които това проучване е свързано с конкретната му работа на творец. Той посочва най-значимите автори, които реализират творчеството си чрез различни аспекти на „езика на перспективите“, но също така очертава най-важните аспекти, които геометрията внася в неговото собствено творчество. И тези примери са повече от убедителни. Защото най-важният момент в тази дисертация е проучването на начините, по които геометрията е използвана като „медия“ за целите на съвременното изкуство. В дисертацията е изтъкната и появата на нови взаимодействия между изкуството и перспективата.

Несъмнено, провеждането на подобно проучване е от голямо значение за творец, който преподава в катедра „Графика“ на НХА, но това също означава, че е важно и за всички студенти, а защо не и за съвременното ни изкуство като цяло.

Затова препоръчвам този труд да бъде публикуван като книга. Вероятно това ще бъде първата книга у нас, която ще говори за промените в изкуството през гледната точка на геометриите.

В заключение, препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да гласуват за присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на докторанта Йохан Йотов.

Проф. д. изк. Свилен Стефанов

11. 03. 2019 г.